

NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2022/2578,

22. detsember 2022,

millega luuakse turukorreksioonimehhanism liidu kodanike ja majanduse kaitsmiseks ülemäära kõrgete hindade eest

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 122 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Keskpannga arvamust ⁽¹⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Venemaa Föderatsiooni (edaspidi „Venemaa“) provotseerimata ja põhjendamatu agressioonisõda Ukraina vastu ning Venemaalt liikmesriikidesse suunatud maagaasitarnete enneolematu vähenemine ohustavad liidu ja liikmesriikide varustuskindlust. Samal ajal on Venemaa poolne gaasitarnete relvana kasutamine ja gaasivoogude tahtliku katkestamise kaudu turuga manipuleerimine põhjustanud liidus energiahindade järsu tõusu. Tarneteede muutumine, mis põhjustab Euroopa gaasitaristu ülekoormatust, vajadus leida alternatiivseid gaasitarneallikaid ning hinnakujundussüsteemid, mis ei ole tarneõeki olukorrale kohandatud, on hinnavolatiilsuse ja hinnatõusu olukorrale kaasa aidanud. Kõrgemad maagaasihinnad ohustavad liidu majandust, tingituna kõrgematest elektrihindadest tulenevast püsivalt kiirest inflatsioonist, mis vähendab tarbijate ostujõudu, ning tootmiskulude kasvust, eelkõige energiamahukates tööstusharudes, ning seavad tõsiselt ohtu varustuskindluse.
- (2) 2022. aastal on maagaasihinnad olnud erakordselt volatiilsed ning mõned võrdlusalused saavutasid 2022. aasta augustis kõigi aegade kõrgeima taseme. 2022. aasta augustis registreeritud maagaasihindade ebaharilik tase oli tingitud mitmest tegurist, sealhulgas pingelisest pakkumise ja nõudluse vahekorra, mis oli seotud gaasihoidlate taastäitmisega ja torujuhtmevoogude vähendamise, hirmust Venemaa edasiste tarnehäirete ja turuga manipuleerimise ees ning hinnakujundusmehhanismist, mis ei olnud sellistele nõudluse ja pakkumise äärmuslikele muutustele kohandatud ning süvendas ülemäära hinnatõusu. Eelmise kümne aasta hinnad jäid vahemikku 5–35 eurot/MWh, aga nüüd jõudsid Euroopa maagaasi hinnad tasemele, mis oli 1 000 % kõrgem kui liidu varasemad keskmised hinnad. Madalmaade gaasibörsi Title Transfer Facility (TTF) gaasifutuuriid (kolmekuised / kvartaalsed tooted), millega kaubeldakse ICE Endexi börsil, ⁽²⁾ kaubeldi tasemel veidi alla 350 euro/MWh ja Euroopa energiabörsil kaubeldav TTFi järgmise päeva gaasi turuhind oli 316 eurot/MWh. Kunagi varem ei ole gaasihinnad jõudnud 2022. aasta augustis täheldatud tasemele.
- (3) Pärast Nord Stream 1 torujuhtmele tekitatud kahju, mille põhjustas tõenäoliselt 2022. aasta septembris toimunud sabotaaž, ei ole tõenäoline, et Venemaa gaasitarne liitu jõuaksid lähitulevikus taas sõjaeelsele tasemele. Euroopa tarbijad ja ettevõtjad seisavad jätkuvalt silmitsi ilmse ohuga, et tulevikus võivad toimuda majanduslikult kahjulikud gaasihinna tõusud. Ettearvamatud sündmused, nagu õnnetused või torujuhtmete sabotaaž, mis katkestavad gaasitarneid Euroopasse või suurendavad järsult nõudlust, võivad ohustada varustuskindlust. Ootamatu nappuse kartusest tingitud turupinged püsivad tõenäoliselt ka pärast seda talve ja jätkuvad järgmisel aastal, kuna tarneõkkidega kohanemine ning uute tarnesuhete ja taristu loomine võtab eeldatavasti aega aasta või rohkemgi.
- (4) Kuigi on olemas muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumente, peetakse Madalmaade TTFi üldiselt Euroopa gaasiturudel standardseks hinnakujunduse lähtealuseks. Põhjuseks on selle tavapäraselt suur likviidsus, mis on tingitud mitmest tegurist, sealhulgas geograafilisest asukohast, mis võimaldas TTFil sõjaeelses keskkonnas saada maagaasi mitmest allikast, sealhulgas märkimisväärtes kogustes Venemaalt. TTFi hinda kasutatakse laialdaselt võrdlushinnana gaasitarnelepingute hinnakujunduse valemite ning hinnaalusena

⁽¹⁾ 2. detsembril 2022. aasta arvamuse (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽²⁾ ICE Endex on üks peamisi energiabörse Euroopas. Gaasi puhul pakub see Madalmaade TTFi kauplemispunktile reguleeritud kauplemist futuuriid ja optioonidega.

riskimaandus- või tuletisinstrumentidega seotud tehingutes kogu liidus, sealhulgas kauplemispunktides, mis ei ole otseselt TTFiga seotud. Turuandmete kohaselt läbis TTFi kauplemispunkti 2022. aasta esimese kaheksa kuu jooksul kokku ligikaudu 80 % maagaasist, millega kaubeldi liidus ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigis (edaspidi „Ühendkuningriik“).

- (5) Liidu energiaturgudel alates 2022. aasta veebruarist toimunud häirivad muutused mõjutasid aga gaasi hulгимүүгитuru traditsiooniliste hinnakujundusmehhanismide toimimist ja tõhusust, eelkõige TTFi võrdlusaluse puhul. Kuigi TTF oli varem hea gaasihindade lähtealus teistes Euroopa piirkondades, on see alates 2022. aasta aprillist lahknenu hindadest teistes Euroopa kauplemispunktides ja -kohtades, samuti hinnangulistest hindadest, mida avaldavad hinnateabeagentuurid veeldatud maagaasi (LNG) impordi kohta. Selle peamine põhjus on asjaolu, et Loode-Euroopa gaasisüsteemil on konkreetsed taristuga seotud piirangud nii torujuhtme kaudu edastamise (lääne-ida suunal) kui ka LNG taasgaasistamise võimsuse osas. Need piirangud põhjustasid osaliselt gaasihindade üldise tõusu alates kriisi algusest Euroopas pärast seda, kui Venemaa asus energiat relvana kasutama. Tavatu hinnavahe TTFi ja muude piirkondlike kauplemispunktide vahel 2022. aasta augustis näitab, et praegustes konkreetsetes turutingimustes ei pruugi TTF olla hea lähtealus turuolukorra hindamiseks väljaspool Loode-Euroopat, kus turud seisavad silmitsi taristuga seotud piirangutega. Loode-Euroopa turul ajuti esineva nappuse ajal võivad muudel piirkondlikel turgudel väljaspool Loode-Euroopat olla soodsamad turutingimused ja seetõttu mõjutab TTFiga seotud lepingute indekseerimine neid põhjendamatult. Kuigi TTF täidab endiselt oma eesmärgi tasakaalustada pakkumist ja nõudlust Loode-Euroopas, on vaja võtta meetmeid, et piirata mõju, mida TTFi ajuti esinevad ebaharilikult ja ülemääraselt kõrged hinnad avaldavad teistele liidu piirkondlikele turgudele. Vähemal määral võib hinnakujunduse puudusi esineda ka teiste kauplemispunktide puhul.
- (6) Praeguste hinnakujundusmehhanismidega seotud probleemide lahendamiseks on olemas eri meetmed. Üks võimalus hiljutistest turuhäiretest ja hinnakujundussüsteemi puudustest mõjutatud Euroopa äriühingutele on alustada uusi läbirääkimisi olemasolevate TTFil põhinevate lepingute üle. Kuna TTFi gaasifutuuridega seotud võrdlushinnad on varasemast erineva tähtsusega ega pruugi olla iseloomulikud gaasituru olukorrale väljaspool Loode-Euroopat, võivad teatavad ostjad püüda lahendada praegusi hinnakujunduse ja TTFi võrdlusalusega seotud küsimusi, pidades oma lepingupartneritega uusi läbirääkimisi kas olemasolevas lepingus sõnaselgelt sätestatud tingimustest või lepinguõiguse üldpõhimõtetest lähtudes.
- (7) Samamoodi võivad importivad äriühingud või nende nimel tegutsevad liikmesriigid teha koostööd rahvusvaheliste partneritega, et pidada uusi läbirääkimisi olemasolevate lepingute üle või leppida kokku uutes tarnelepingutes, kasutades asjakohasemaid hinnakujundusvalemeid, mis on kohandatud praegusele volatiilsuse olukorrale. Koordineeritud ostmine nõukogu määruse (EL) 2022/2576⁽³⁾ alusel loodud IT-vahendi kaudu võib pakkuda võimalusi imporditava energia hinna alandamiseks, mis omakorda vähendab turusekkumise vajadust.
- (8) Lisaks sisaldab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/65/EL⁽⁴⁾ juba mõningaid kaitsemeetmeid ajuti esineva äärmusliku volatiilsuse piiramiseks; näiteks nõutakse selles, et kõnealuse direktiivi artikli 4 lõike 1 punktis 21 määratletud reguleeritud turgudel oleksid lühiajalised kauplemispiirangud, mis piiravad äärmuslikku hinnatõusu teatavatel tundidel. Ajutine päevasisene vahend energiatauletisinstrumentide turgude ülemäärase volatiilsuse juhtimiseks, mis kehtestati nõukogu määrusega (EL) 2022/2576, aitab piirata energiatauletisinstrumentide turgude hindade äärmuslikku volatiilsust ühe päeva jooksul. Sellised mehhanismid toimivad siiski ainult lühiajaliselt ning nende eesmärk ei ole takistada turuhindade ülemääraste tasemetega saavutamist.

⁽³⁾ Nõukogu 19. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2576, millega suurendatakse solidaarsust gaasi ostmise parema koordineerimise, usaldusväärsuse hinna võrdlusaluste ja piiriülese gaasikaubanduse abil (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 1).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ja millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

- (9) Nõudluse vähendamine on veel üks oluline element äärmuslike hinnatõusude probleemi lahendamisel. Gaasi- ja elektrinõudluse vähendamine võib alandada turuhindu ja seega aidata leevendada ebaharilikult kõrgete gaasihindadega seotud probleeme. Kooskõlas Euroopa Ülemkogu 20.–21. oktoobri 2022. aasta järeldustega tuleks käesoleva määrusega seetõttu tagada, et käesoleva määrusega loodud mehhanismi käivitamine ei põhjusta gaasitarbimise üldist suurenemist.
- (10) 2022. aasta suvel aitasid hinna võrdlusaluste suurenemisele ja eelkõige TTFi hindade tõusule kaasa riiklikult subsideeritud üksuste jõupingutused osta gaasi hoiustamiseks, arvestamata seejuures kooskõlastamata ostmise mõju hindadele. Äärmuslike hinnatõusude vältimiseks tulevikus on seetõttu oluline tagada asjakohasel juhul parem koordineerimine liikmesriikide vahel, kes kasutavad riiklikult rahastatavaid üksusi, et osta gaasi maa-aluste gaasihoidlate täitmiseks. Määrusega (EL) 2022/2576 kehtestatud ühisostude mehhanismi kasutamine võib sellega seoses täita olulist rolli ajuti esinevate ülemäära kõrgete gaasihindade piiramisel.
- (11) Kuigi on olemas meetmed selleks, et tegeleda mõningate gaasituru hinnakujunduse probleeme põhjustavate teguritega, ei taga kõnealused olemasolevad meetmed kiiret ja piisavalt kindlat lahendust praegustele probleemidele.
- (12) Seepärast on vaja viivitamata kehtestada ajutine turukorrektsioonimehhanism maagaasitehingute jaoks peamistel TTFi ja muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud ühekuulise kuni aastase tähtajaga tuletisinstrumentide turgudel, et vältida ajuti esinevaid ülemäära kõrgeid gaasihindu.
- (13) Euroopa Ülemkogu 20.–21. oktoobri 2022. aasta järeldustes kutsuti komisjoni üles esitama kiiresti ettepanek ajutise dünaamilise hinnakoridori kehtestamiseks maagaasitehingutele, et viivitamata vähendada perioode, mil gaasihinnad on ülemäära kõrged, võttes arvesse kaitsemeetmeid, mis on sätestatud määrust (EL) 2022/2576 käsitleva komisjoni ettepaneku artikli 23 lõikes 2.
- (14) Järgmisi kaitsemeetmeid tuleks ühest küljest arvesse võtta turukorrektsioonimehhanismi kavandamisel ja teisest küljest tuleks neid kasutada selleks, et tagada turukorrektsioonimehhanismi võimaliku käivitamise lõpetamine, kui selle käivitamise tingimused ei ole enam täidetud või kui ilmnevad soovimatud turuhäired: seda mehhanismi tuleks kohaldada maagaasitehingute suhtes TTFi virtuaalses kauplemispunktis, mida haldab Gasunie Transport Services B. V.; liidu muud gaasi kauplemispunktid võib dünaamilise hinnakoridori kaudu siduda korrigeeritud TTF hetkehinnaga; see ei tohiks piirata börsiväliseid gaasitehinguid; ei tohiks ohustada liidu gaasivarustuskindlust; ei peaks sõltuma gaasisäästu eesmärgi täitmisel tehtud edusammudest; ei tohiks põhjustada gaasitarbimise üldist suurenemist; peaks olema kavandatud nii, et see ei takistaks turupõhiseid liidusiseid gaasivooge; see mehhanism ei tohiks mõjutada energiatuletisinstrumentide turgude stabiilsust ja nõuetekohast toimimist ning selle puhul tuleks võtta arvesse gaasi turuhindu erinevatel organiseeritud turgudel kogu liidus.
- (15) Turukorrektsioonimehhanism peaks olema kavandatud nii, et see vastaks kahele põhikriteeriumile, eelkõige peaks see toimima tõhusa vahendina ajuti esinevate erakordselt kõrgete gaasihindade vastu ning see tuleks käivitada üksnes juhul, kui hinnad jõuavad maailmaturgudega võrreldes erakordselt kõrgele tasemele, et vältida märkimisväärsed turuhäired ja tarnelepingute häireid, mis võivad põhjustada tõsiseid varustuskindluse riske.
- (16) Turukorrektsioonimehhanismi kaudu sekkumine peaks piirduma kõige olulisemate puuduste kõrvaldamisega hinnakujunduses. TTFi ühekuulise tähtajaga tuletisinstrumentide arveldushind on gaasitarnelepingute puhul ülekaalukalt kõige laialdasemalt kasutatav võrdlusalus kogu liidus; sellele järgnevad kahekuulise ja aastase tähtajaga tuletisinstrumentid. Üleminek kauplemisele muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentidega võib aga põhjustada moonutusi liidu energia- või finantsturgudel, näiteks turuosaliste arbitraaži tõttu korrigeeritud ja korrigeerimata tuletisinstrumentide vahel, ja tekitada tarbijatele kahju. Seepärast tuleks kõigi liidu virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentid põhimõtteliselt kaasata turukorrektsioonimehhanismi.

Turukorrektsoonimehhanismi kohaldamine muude virtuaalsete kauplemispunktidega kui TTF seotud tuletisinstrumentide suhtes on aga keeruline ja nõuab täiendavat tehnilist ettevalmistust. Pidades silmas tungivat vajadust kehtestada turukorrektsoonimehhanism kõige olulisemate tuletisinstrumentide – TTFi tuletisinstrumentide – jaoks, tuleks komisjonile anda volitus määrata rakendusaktiga kindlaks tehnilised üksikasjad turukorrektsoonimehhanismi kohaldamiseks muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentide suhtes ja selliste muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentide valimiseks, mille võib eelnevalt kindlaksmääratud kriteeriumide alusel välja jätta.

- (17) Turukorrektsoonimehhanismi kehtestamine peaks saatma turule selge signaali, et liit ei aktsepteeri ülemäära kõrgeid gaasihindu, mis tulenevad ebatäiuslikust hinnakujundusest. Samuti peaks see andma turuosalistele kindluse seoses gaasiga kauplemise usaldusväärsete piirmääradega ning võib tagada olulise majandusliku kokkuhoiu nii äriühingutele kui ka kodumajapidamistele, keda seeläbi ajuti esinevad ülemäärased energiahinnad vähem mõjutavad.
- (18) Turukorrektsoonimehhanismiga tuleks kehtestada ühekuulise kuni aastase tähtajaga tuletisinstrumentide hinna dünaamiline ohutuspiir. Dünaamiline ohutuspiir tuleks käivitada, kui tuletisinstrumentide hind jõuab eelnevalt kindlaksmääratud tasemele ja kui hinnatõus ei vasta sarnasele tõusule piirkondlikul või maailmaturul.
- (19) Dünaamiline ohutuspiir peaks seega tagama, et ei aktsepteerita tehingukorraldusi, mille hind ületab märkimisväärselt maailma teistes piirkondades kehtivaid LNG hindu. LNG ülemaailmseid hinnasuundumusi kajastava võrdlushinna kindlaksmääramiseks tuleks kasutada asjakohaseid võrdlusaluseid. Võrdlushind peaks põhinema LNG hinnangulistel hindadel, mis kajastavad Euroopa turutingimusi, ning võttes arvesse Ühendkuningriigi ja Aasia erilist tähtsust konkurentidena ülemaailmsel LNG-turul, ka asjakohasel võrdlusalusel Ühendkuningriigi ja Aasia piirkondade jaoks. Erinevalt torujuhtmegaasist kaubeldakse LNGga ülemaailmselt. Seetõttu kajastavad LNG hinnad paremini gaasihinna arengut ülemaailmsel tasandil ja neid saab kasutada võrdlusalusena, et hinnata, kas hinnatase sellistes Mandri-Euroopa kauplemispunktides erineb ebaharilikult rahvusvahelistest hindadest.
- (20) Arvesse võetav LNG hindade valim peaks olema piisavalt lai, et olla informatiivne isegi juhul, kui konkreetne LNG hind ei ole konkreetsel päeval kättesaadav. Pidades silmas Euroopa ja rahvusvaheliste hindade representatiivse kogumi loomist ning tagamaks, et hinnateavet esitavate üksuste suhtes kohaldatakse asjakohaseid liidu õigusnorme, peaksid hinnangulised hinnad välja valima Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/1011⁽⁵⁾ loodud haldurite ja võrdlusaluste registris loetletud teabeagentuurid. Kuna õigeaegne teave on dünaamilise turukorrektsoonimehhanismi seisukohast väga oluline, tuleks arvesse võtta üksnes avaldamise päeva kohta teavet esitavate üksuste hinnateavet. Selleks et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/942⁽⁶⁾ loodud Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (ACER) saaks täita oma käesolevast määrusest tulenevaid turujärelevalvekohustusi ning arvutada õigel ajal võrdlushinna, on vaja kohustada hinnangulisi hindu avaldavaid teabeagentuure esitama ACERile hinnangud hiljemalt kell 21.00 Kesk-Euroopa aja järgi, tingimusel et need on kättesaadavad, et ACER saaks avaldada võrdlushinna enne päeva lõppu. Kuigi selline teabekohustus puudutab üksnes olemasolevaid andmeid ega tekita teabeagentuuridele märkimisväärset lisakoormust ning on sagedane energia- ja finantsturgude reguleerimisel, peaks ACER tagama saadud teabe konfidentsiaalse käsitlemise, kaitsma teabega seotud intellektuaalomandi õigusi ja kasutama seda teavet üksnes regulatiivsetel eesmärkidel. ACERil peaks olema võimalik anda välja suuniseid asjaomaste andmete esitamise vormi kohta.
- (21) Võttes arvesse Ühendkuningriigi kauplemispunktiga National Balancing Point (NBP) seotud lähima aegumiskuupäevaga tuletisinstrumentide suurt likviidsust, tuleks hõlmata ka kõnealused tuletisinstrumentid. Igapäevase hinnangulise hinna määramine ACERi poolt määruse (EL) 2022/2576 kohaselt peaks olema LNG hinnanguliste hindade kogumi osa.

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrus (EL) 2016/1011, mis käsitleb indekseid, mida kasutatakse võrdlusalusena finantsinstrumentide ja -lepingute puhul või investeerimisfondide tootluse mõõtmiseks, ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2014/17/EL ning määrust (EL) nr 596/2014 (ELT L 171, 29.6.2016, lk 1).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/942, millega asutatakse Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (ELT L 158, 14.6.2019, lk 22).

- (22) Kuigi võrdlushinna puhul arvesse võetud võrdlusalused on LNG ülemaailmsete hinnasuundumuste heaks näitajaks, ei saa need lihtsalt asendada tuletisinstrumentide hindu. Seda peamiselt seetõttu, et võrdlushind kajastab hindu TTFist erinevates asukohtades ja liidu muudes virtuaalsetes kauplemispunktides. Näiteks ei võta võrdlusalused arvesse kulusid, mis on seotud taristu võimaliku ülekoormusega, mis tekib gaasi viimisel LNG-terminalist TTFi kauplemispunkti. Seega on TTFi hinnad tavaliselt kõrgemad kui võrdlushinna puhul arvesse võetud hinnad. 2022. aasta juunist augustini oli erinevus keskmiselt ligikaudu 35 eurot/MWh. Lisaks on varustuskindluse seisukohast väga oluline, et TTFi tuletisinstrumentide korrigeeritud hind kehtestataks piisavalt kõrgel tasemel, et meelitada endiselt ligi LNG impordi maailma teistest piirkondadest. Seetõttu tuleks TTFi tuletisinstrumentide korrigeeritud hinna arvutamisel lisada võrdlushinnale varustuskindluse tagamisega seotud lisatasu. Ohutuspiiri määramise valem peaks olema täielikult dünaamiline ning põhinema maailmaturu hindu kajastaval dünaamiliselt areneval hindade kogumil ja teataval ohutusvarul, tagamaks, et varustuskindlus ei satuks ohtu. Dünaamiline ohutuspiir võib iga päev muutuda vastavalt kogumisse kuuluvate maailmaturu hindade arengule.
- (23) Ohutuspiir ei tohiks olla staatiline. Ohutuspiiri tuleks dünaamiliselt ja iga päev kohandada. Päevase arveldushinna avaldamine võimaldab tagada, et ohutuspiir on kooskõlas LNG-turu arenguga, säilitada hinnakujunduse protsessi börsidel ning leevendada võimalikku mõju tuletisinstrumentide turgude nõuetekohasele toimimisele. Ohutuspiiri dünaamiline ülesehitus vähendab ka kesksete vastaspoolte riske ja mõju futuuriturgudel osalejatele, nagu kliirivad liikmed ja nende kliendid. Ohutuspiiriga ei tuleks korrigeerida turuhindu allpool teatavat piiri.
- (24) Vältimaks ohtu, et ühekuulise kuni aastase tähtajaga tuletisinstrumentide hinna dünaamiline pakkumispiir toob kaasa ebaseadusliku kokkumängu maagaasitarbijate või -kauplejate vahel, peaksid finantsvaldkonna reguleerivad asutused, ACER ja konkurentsiasutused jälgima gaasi- ja energiatuletisinstrumentide turge turukorrektsiooni-mehhanismi käivitamise ajal eriti hoolikalt.
- (25) Turukorrektsioonimehhanism peaks olema oma olemuselt ajutine ja see tuleks käivitada üksnes selleks, et piirata ajuti esinevaid erakordselt kõrgeid maagaasihindu, mis ei ole seotud ka muude gaasibörside hindadega. Selleks peaksid turukorrektsioonimehhanismi toimimiseks olema täidetud kaks kumulatiivset tingimust.
- (26) Turukorrektsioonimehhanism tuleks käivitada üksnes juhul, kui TTFi lähima aegumiskuupäevaga tuletisinstrumentide arveldushinnad jõuavad eelnevalt kindlaks määratud erakordselt kõrgele tasemele, tagamaks, et kõnealuse mehhanismiga korrigeeritakse turu puudusi ning ei sekkuta märkimisväärselt nõudlusse ja pakkumisse ega tavapärasesse hinnakujundusse. Kui ei kehtestata piisavalt kõrget ülempiiri, võib ohutuspiir takistada turuosalisi oma riske tõhusalt maandamast, sest see võib kahjustada tuletisinstrumentide turgude toimimist ja usaldusväärsete hindade kujunemist toodetele, mille tarnekuupäev on tulevikus. Kui turukorrektsioonimehhanismi rakendatakse mitte turuhäirete korrigeerimiseks, vaid selleks, et hindu kunstlikult vähendada, kahjustaks see tugevasti turuosalisi, sealhulgas energiaettevõtteid, kellel võib tekkida lisatagatise nõuete ja likviidsuspiirangute täitmisel raskusi, mis võivad põhjustada makseviivitusi. Mõnede (eelkõige väiksemate) turuosaliste positsioonide riskide maandamisel võib tekkida takistus, see süvendab veelgi volatiilsust hetketurgudel ja võib tuua kaasa suuremad hinnatõusud. Võttes arvesse märkimisväärsed kauplemismahtusid, kujutaks selline suundumus endast majandusele ilmset riski, mida tuleks turukorrektsioonimehhanismi ülesehitusega ära hoida. Selliste hinnatasemete kindlaks määramisel, mille puhul tuleks rakendada turukorrektsioonimehhanismi, tuleks seega juhendada varasematest kogemustest, nagu 2022. aasta augustis ilmnenud erakorriline hinnatõus. Kättesaadavad andmed näitavad, et 2022. aasta augustis küündis TTFi tuletisinstrumentide lähima aegumiskuupäeva hinnatase üle 180 euro/MWh. Turukorrektsioonimehhanismi eesmärk peaks olema vältida ebaharilikke hindu 2022. aasta augustis saavutatud tasemel.
- (27) Lisaks tuleks turukorrektsioonimehhanism käivitada üksnes juhul, kui TTFi hinnad jõuavad ülemaailmseid turusuundumusi kajastavate LNG hindadega võrreldes märkimisväärselt ja ebaharilikult kõrgele tasemele. Kui hinnad maailmaturgudel tõusevad samas tempos ja samal tasemel kui TTFi hinnad, võib turukorrektsioonimehhanismi käivitamine takistada varude ostmist maailmaturult, mis võib põhjustada varustuskindluse riske. Seepärast tuleks turukorrektsioonimehhanismi rakendada ainult olukordades, kus TTFi hinnad on pikema aja jooksul märkimisväärselt kõrgemad kui maailmaturu hinnad. Samuti, kui erinevus TTFi hindadega peaks vähenema või kaduma, tuleks turukorrektsioonimehhanism seisata, et vältida ohtu varustuskindlusele.

- (28) Et täielikult järgida nõukogu määrust (EL) 2022/1369 ⁽⁷⁾ ja kõnealusel määruses sätestatud nõudluse vähendamise eesmärke, peaks komisjonil olema võimalik peatada turukorrektsioonimehhanismi käivitamine, kui see kahjustab määruse (EL) 2022/1369 kohase nõudluse vabatahtliku vähendamise eesmärgi täitmise edukust või kui see põhjustab gaasitarbimise üldise suurenemise 15 % võrra ühes kuus või 10 % võrra kahel järjestikusel kuul, võrreldes samade kuude keskmise tarbimisega eelmistel aastatel. Selleks et võtta arvesse hooajalisusest, ilmastikumutustest ja muudest teguritest, nagu COVID-19 kriisi, tingitud piirkondlikke või kogu liitu hõlmavaid erisusi, tuleks gaasitarbimist mõõta käesoleva määruse jõustumise kuupäevale eelneva viie aasta tarbimise alusel kooskõlas määruses (EL) 2022/1369 sätestatud lähenemisviisiga ning liikmesriikidelt kõnealusel määruse kohaselt saadud gaasi tarbimist ja nõudluse vähendamist käsitlevate andmete põhjal. Turukorrektsioonimehhanismi võimalik maagaasi hindasid alandav mõju ei tohiks viia maagaasi tarbimise kunstliku stimuleerimiseni liidus sel määral, et see kahjustaks vajalikke jõupingutusi maagaasinõudluse vabatahtlikuks ja kohustuslikuks vähendamiseks vastavalt määrusele (EL) 2022/1369 ning nõukogu määruse (EL) 2022/1854 ⁽⁸⁾ kohastele nõudluse vähendamise eesmärkidele. Komisjon peaks tagama, et turukorrektsioonimehhanismi käivitamine ei aeglusta liikmesriikide edusamme energiasäästu eesmärkide saavutamisel.
- (29) Sõltuvalt sekkumise tasemest võivad turukorrektsioonimehhanismiga kaasnedes finants-, lepingulised ja varustuskindluse riskid. Riskitase sõltub sellest, kui sageli turukorrektsioonimehhanism käivitatakse ja võib seega häirida turu normaalset toimimist. Mida madalam on sekkumise künnis, seda sagedamini rakendatakse turukorrektsioonimehhanismi ja seetõttu on seda tõenäolisem, et risk realiseerub. Seega tuleks turukorrektsioonimehhanismi käivitamise tingimused kehtestada tasemel, mis on seotud TTFi järgmise kuu hinna ebahariliku ja erakordselt kõrge tasemega, ning samal ajal tagada, et see on tõhus viis hoida ära ajuti esinevaid ülemäära kõrgeid gaasihindu, mis ei kajasta rahvusvahelise turu suundumusi.
- (30) On oluline, et turukorrektsioonimehhanism oleks kavandatud nii, et see ei muudaks gaasitarnelepingute põhilist lepingulist tasakaalu, vaid tegeleks turu ebahariliku toimimise juhtumitega. Kui sekkumise käivitamise tingimused on kehtestatud sellisel tasemel, et need lahendavad praegused hinnakujunduse probleemid ja nende tingimustega ei soovita mõjutada nõudluse ja pakkumise tasakaalu, siis on võimalik minimeerida riski, et turukorrektsioonimehhanism või selle käivitamine muudab olemasolevate lepingute lepingulist tasakaalu.
- (31) Selleks et tagada turukorrektsioonimehhanismi kohene mõju, tuleks dünaamiline pakkumispääs käivitada viivitamata ja automaatselt, ilma et selleks oleks vaja ACERi või komisjoni täiendavat otsust.
- (32) Tagamaks, et turukorrektsioonimehhanismi käivitamisest tulenevad võimalikud probleemid tuvastatakse varakult, peaks komisjon andma Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1095/2010 ⁽⁹⁾ asutatud Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele (ESMA) ja ACERile volitused koostada aruanne mehhanismi võimaliku negatiivse mõju kohta finants- ja energiaturgudele ning varustuskindlusele.
- (33) ACER peaks pidevalt seirama, kas turukorrektsioonimehhanismi toimimise tingimused on täidetud. ACER on sellise seire tegemiseks sobivaim asutus, sest tal on kogu liitu hõlmav ülevaade gaasiturgudest ja vajalikud teadmised gaasiturgude toimimisest ning ta on liidu õiguse alusel juba volitatud seirama energia hulgimüügitoodetega kauplemist. ACER peaks seetõttu seirama TTFi lähima aegumiskuupäevaga instrumentide arveldushinna muutumist ning võrdlema seda võrdlushinnaga, mis määratakse kindlaks LNG Euroopa kauplemispunktidega seotud hinnanguliste hindade keskmise näitaja alusel, et kontrollida, kas turukorrektsioonimehhanismi käivitamist või seiskamist õigustavad tingimused on täidetud. Kui turukorrektsioonimehhanismi rakendamise tingimused on täidetud, peaks ACER viivitamata avaldama oma veebisaidil teate, teavitamaks asjaolust, et mehhanismi käivitamise tingimused on täidetud. Järgmisel päeval ei tohiks turukorraldajad aktsepteerida dünaamilist pakkumispääsi

⁽⁷⁾ Nõukogu 5. augusti 2022. aasta määrus (EL) 2022/1369, mis käsitleb gaasinõudluse vähendamise koordineeritud meetmeid (ELT L 206, 8.8.2022, lk 1).

⁽⁸⁾ Nõukogu 6. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/1854, mis käsitleb kõrgete energiahindadega seotud erakorralisi sekkumismeetmeid (ELT L 261 I, 7.10.2022, lk 1).

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84).

ületavaid tehingukorraldusi ning TTFi tuletisinstrumentide turu osalised ei tohiks selliseid korraldusi esitada. Turukorraldajad ja TTFi tuletisinstrumentide turu osalised peaksid jälgima ACERi veebisaiti, kus tuleks avaldada päevane võrdlushind. Sarnast dünaamilist pakkumispiiri tuleks kohaldada muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentide suhtes tingimustel, mis on kindlaks määratud nende tuletisinstrumentide suhtes turukorrektsioonimehhanismi kohaldamist käsitlevas rakendusaktis.

- (34) Turukorrektsioonimehhanismi käivitamine võib avaldada majandusele soovimatut ja ettenägematut mõju, sealhulgas põhjustada riske varustuskindlusele ja finantsstabiilsusele. Et tagada kiire reageerimine soovimatute turuhäirete korral, tuleks lisada objektiivsetel kriteeriumidel põhinevad tõhusad kaitsemeetmed, millega tagatakse, et turukorrektsioonimehhanismi saab igal ajal peatada. Kui soovimatute turuhäirete korral on ACERi seiretulemuste põhjal konkreetseid märke selle kohta, et turukorrektsioonisündmus on peatselt toimumas, peaks komisjonil olema võimalik küsida ESMA, ACERi ning asjakohasel juhul Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku (ENTSOG) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1938⁽¹⁰⁾ alusel loodud gaasikoordineerimisrühma arvamust võimaliku turukorrektsioonisündmuse mõju kohta varustuskindlusele, liidusisestele gaasivoogudele ja finantsstabiilsusele, et komisjon saaks vajaduse korral rakendusotsusega kiiresti peatada ACERi poolt turukorrektsioonimehhanismi käivitamise.
- (35) Lisaks sellele, et iga päev kontrollitakse, kas dünaamilise pakkumispiiri kohaldamiseks vajalikud tingimused on endiselt täidetud, tuleks kehtestada täiendavad kaitsemeetmed, et vältida soovimatuid turuhäireid.
- (36) Dünaamiline pakkumispiir ei tohiks mõjutada börsiväliseid tehinguid, sest nende hõlmamine tekitaks tõsiseid seireprobleeme ja võib tekitada probleeme varustuskindlusega. Tuleks siiski kohaldada läbivaatamismehhanismi, et hinnata, kas börsiväliste tehingute väljajätmine võib tuua kaasa TTFi tuletisinstrumentidega kauplemise märkimisväärse ülemineku börsiväliste turgudele, seades seeläbi ohtu finants- või energiaturgude stabiilsuse.
- (37) Kui turukorrektsioonimehhanismi toimimine ei ole enam põhjendatud maagaasituru olukorraga, tuleks mehhanism automaatselt seisata. Kui turuhäireid ei esine, tuleks turukorrektsioonimehhanism seisata alles pärast teatavat ajavahemikku, et ära hoida selle sagedast käivitamist ja seiskamist. Seepärast tuleks turukorrektsioonimehhanism automaatselt seisata 20 päeva pärast, kui dünaamiline pakkumispiir on teatava ajavahemiku jooksul 180 eurot/MWh. Turukorrektsioonimehhanismi seiskamiseks ei tohiks olla vaja ACERi ega komisjoni hindamist, vaid see peaks toimuma automaatselt, kui vastavad tingimused on täidetud.
- (38) Kui gaasitarned peaksid märkimisväärselt vähenema ja kui gaasivarustus ei ole piisav, et rahuldada ülejäänud gaasinõudlust, võib komisjon kuulutada määruse (EL) 2017/1938 kohaselt välja piirkondliku või liidu hädaolukorra ühe liikmesriigi taotlusel, kes on välja kuulutanud hädaolukorra, ning kuulutab välja piirkondliku või liidu hädaolukorra, kui hädaolukorra on välja kuulutanud kaks või enam liikmesriiki. Vältimaks olukorda, kus jätkuvalt käivitatud turukorrektsioonimehhanism põhjustab varustuskindlusega seotud probleeme, tuleks mehhanism automaatselt seisata siis, kui komisjon on kuulutanud välja piirkondliku või liidu hädaolukorra.
- (39) On väga oluline, et turukorrektsioonimehhanismi raames oleks ette nähtud tõhus vahend, et mis tahes ajal viivitamatult peatada objektiivsetele kriteeriumidele tuginedes dünaamilise ohutuspiiri kohaldamine, kui dünaamiline ohutuspiir põhjustaks tõsiseid turuhäireid, mis mõjutaksid varustuskindlust ja liidusiseseid gaasivooge.
- (40) Kuna on oluline põhjalikult hinnata kõiki kaitsemeetmeid, mida tuleb turukorrektsioonimehhanismi kohaldamise võimaliku peatamise hindamisel arvesse võtta, tuleks turukorrektsioonimehhanismi kohaldamine peatada komisjoni otsusega. Komisjon peaks tegema otsuse põhjendamatu viivituse ja seejuures hindama seda, kas dünaamilise pakkumispiiri kohaldamine ohustab liidu varustuskindlust, kas sellega kaasnevad piisavad jõupingutused nõudluse vähendamiseks, kas sellega takistatakse turupõhiseid liidusiseseid gaasivooge, kas see

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1938, mis käsitleb gaasivarustuskindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 994/2010 (ELT L 280, 28.10.2017, lk 1).

kahjustab energiatuletisinstrumentide turge, kas selle juures võetakse arvesse gaasi turuhindu eri korraldatud turgudel kogu liidus ning kas see võib kahjustada olemasolevaid gaasitarnelepinguid. Sellistel juhtudel peaks komisjon peatama turukorrektsioonimehhanism rakendusotsusega. Arvestades vajadust reageerida kiiresti, ei tohiks nõuda, et komisjon tegutseks komiteemenetluse kohaselt.

- (41) Turukorrektsioonimehhanism ei tohiks ohustada liidu gaasivarustuskindlust sellega, et see piirab hinnasignaale, mis on tähtsad vajalike gaasitarnete stiimulitena ja liidusiseste gaasivoogude jaoks. Turukorrektsioonimehhanismi käivitamise korral võivad gaasitarbijad tegelikult tarded peatada ja müüa kasumi maksimeerimiseks vahetult pärast ohutuspiiri kohaldamise lõppu. Olukorras, kus turukorrektsioonimehhanism ohustaks liidu varustuskindlust, kuid piirkondlikku või liidu hädaolukorda ei ole välja kuulutatud, peaks komisjon turukorrektsioonimehhanismi viivitamata peatama. Elemendid, mida tuleb varustuskindluse riskide hindamisel arvesse võtta, peaksid hõlmama võrdlushinna ühe komponendi võimalikku märkimisväärset kõrvalekallet võrreldes varasema suundumusega ning LNG kvartaalse liitu importimise märkimisväärset vähenemist võrreldes eelmise aasta sama kvartaliga.
- (42) Kuna piiranguteta liidusiseseid gaasivoode on liidu varustuskindluse seisukohast olulise tähtsusega, tuleks turukorrektsioonimehhanismi käivitamine peatada ka siis, kui see piirab põhjendamatult liidusiseseid gaasivooge, ohustades liidu varustuskindlust.
- (43) Turukorrektsioonimehhanism ei tohiks vähendada hinnasignaali mõju liidu maagaasi siseturul ega takistada turupõhiseid liidusiseseid gaasivooge, kuna on oluline, et maagaas liiguks jätkuvalt sinna, kus seda kõige rohkem vajatakse.
- (44) Turukorrektsioonimehhanismid ei tohiks põhjendamatult ohustada energiatuletisinstrumentide turgude jätkuvat korrapärast toimimist. Nendel turgudel on oluline osa selles, et turuosalisel saavad maandada oma positsioonide riske, eelkõige seoses hindade volatiilsusega. Lisaks võivad turukorrektsioonimehhanismi kaudu tehtavad hinnasekkumised põhjustada tuletisinstrumentide turgudel turuosalistele märkimisväärset rahalist kahju. Arvestades liidu gaasituru suurust, võib selline kahju mõjutada mitte ainult tuletisinstrumentidele spetsialiseerunud turge, vaid sellel võib olla märkimisväärne järelmõju teistele finantsturgudele. Hinnasekkumised võivad ebakindluse tõttu kaasa tuua ka lisatagatise nõuete kahjuliku suurenemise. Lisatagatise nõuete oluline suurenemine võib põhjustada turuosalistele märkimisväärset finants- ja likviidsuskahju, mis toob kaasa kliiriva liikme või lõppkliendi kohustuste täitmatajätmise. Asjaomased turuosalisel peaksid tegutsema heas usus ega tohiks põhjendamatult muuta riskijuhtimismenetlusi, mis toob kaasa lisatagatise nõuete suurenemise, eriti kui need ei ole kooskõlas tavapäraste turumenetlustega. Seepärast peaks komisjon turukorrektsioonimehhanismi viivitamata peatama, kui see ohustab tuletisinstrumentide turu nõuetekohast toimimist, näiteks juhul, kui see toob endaga kaasa TTFi tuletisinstrumentide tehingute arvu märkimisväärse vähenemise liidus või TTFi tuletisinstrumentide tehingute märkimisväärse ülemineku liidust väljaspool asuvatesse kauplemiskohtadesse. Sellega seoses on oluline, et komisjon võtaks arvesse asjaomaste liidu asutuste olemasolevaid eksperditeadmisi. ESMA on sõltumatu asutus, mis aitab kaitsta liidu finantsüsteemi stabiilsust, eelkõige edendades stabiilseid ja korrakohaseid finantsturge, näiteks tuletisinstrumentide turge.

Seepärast peaks komisjon võtma arvesse ESMA aruandeid nende aspektide kohta. Lisaks peaks komisjon võtma arvesse kõiki Euroopa Keskpanka (EKP) nõuandeid finantsüsteemi stabiilsuse kohta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 127 lõikega 4 ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 4 (Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanka põhikirja kohta) (edaspidi „protokoll“) artikliga 25.1. Võttes arvesse finantsturgude volatiilsust ja nendel toimivate turusekkumiste võimalikku suurt mõju, on oluline tagada, et komisjon saaks turukorrektsioonimehhanismi kiiresti peatada. Seepärast tuleks ESMA aruanne esitada hiljemalt 48 tunni jooksul või kiireloomulistel juhtudel samal päeval pärast komisjoni taotlust.

- (45) Turukorrektsioonimehhanism peaks olema kavandatud nii, et see oleks suunatud üksnes erandlikule gaasihindade tõusule, mis on tingitud hinnakujundusmehhanismi puudusest, ning seega ei tohiks see mõjutada olemasolevate gaasitarnelepingute kehtivust. Kuid olukordades, kus ACER või komisjon täheldab, et turukorrektsioonimehhanismi käivitamine kahjustab olemasolevaid gaasitarnelepinguid, peaks komisjon mehhanismi peatama.

- (46) Turukorreksioonimehhanismi ülesehituse ja peatamise võimaluste juures tuleks arvesse võtta, et maagaasiga kauplejad võivad viia maagaasiga kauplemise liiduvälistesse piirkondadesse ja see vähendab mehhanismi tõhusust. Nii oleks see näiteks juhul, kui kauplejad hakkavad tegema börsiväliseid gaasitehinguid, mis on vähem läbipaistvad ja vähem regulatiivselt kontrollitud ning mille korral on suurem risk, et asjaomased pooled ei täida oma kohustusi. See oleks nii ka juhul, kui kauplejad, kelle riskimaandust turukorreksioonimehhanism võib piirata, otsivad riskimaandust teistes jurisdiktsioonides, mille tulemusel peab kliiriv vastaspool tasakaalustama tuletisinstrumentide positsioonide aluseks olevat raha, et kajastada piiratud arveldushinda, ning see põhjustab lisatagatise nõude.
- (47) ACER, ESMA, ENTSO ja gaasikoordineerimisrühm peaksid abistama komisjoni turukorreksioonimehhanismi seires.
- (48) Käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmisel peaks komisjonil olema ka võimalus konsulteerida EKPga ja küsida temalt nõu, kooskõlas EKP ELi toimimise lepingu artikli 127 lõikest 5 tuleneva rolliga aidata kaasa krediitiasutuste usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve ning rahandussüsteemi stabiilsusega seotud poliitika tõrgeteta teostamisele ning protokollist 25.1 tuleneva rolliga nõustada ja konsulteerida muu hulgas komisjoni küsimustes, mis on seotud krediitiasutuste usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ja rahandussüsteemi stabiilsust käsitlevate liidu õigusaktide ulatuse ja rakendamisega. Sellise konsulteerimise protsess tuleks korraldada viisil, mis võimaldab vajaduse korral turukorreksioonimehhanismi kiiresti peatada.
- (49) Arvestades tungivat vajadust tegeleda probleemidega, mis on seotud eelkõige TTFi tuletisinstrumentide hinnakujundusega liidus, on turukorreksioonimehhanismi kiire rakendamine äärmiselt oluline. ESMA ja ACER peaksid hindama turukorreksioonimehhanismi mõju (edaspidi „mõjuhinnang“), et analüüsida, kas mehhanismi kiire rakendamine võib tuua kaasa soovimatuid negatiivseid tagajärgi finants- või energiaturgudele või varustuskindlusele. Mõjuhinnang tuleks komisjonile esitada 1. märtsiks 2023. Eelkõige tuleks analüüsida elemente, mis on vajalikud rakendusakti jaoks, mis käsitleb turukorreksioonimehhanismi sellistele tuletisinstrumentidele laiendamise üksikasju, mis on seotud muude virtuaalsete kauplemispunktidega, ning kontrollida, kas turukorreksioonimehhanismi põhielemendid on finants- ja energiaturu või varustuskindluse arengut silmas pidades endiselt asjakohased. ESMA ja ACER peaksid avaldama 23. jaanuariks 2023 turukorreksioonimehhanismi kasutuselevõtu esialgseid andmeid käsitleva aruande. Võttes arvesse mõjuhinnangu tulemusi, peaks komisjon asjakohasel juhul tegema põhjendamatut viivitusteta ettepaneku käesoleva määruse muutmiseks, et kohendada turukorreksioonimehhanismiga hõlmatud toodete valikut.
- (50) Komisjon võib teha ka muid ettepanekuid käesoleva määruse muutmiseks, tuginedes mõjuhinnangule või tulenevalt turukorreksioonisündmusest või peatamisotsusest või võttes arvesse turu ja varustuskindluse arengut.
- (51) Selleks et säilitada tuletisinstrumentide turgude usaldusväärne toimimine, eelkõige kliiringu kesksete vastaspoolte riskijuhtimisprotsessid, ja minimeerida vajadust nõuda tagatisena lisavarusid, peaks pooltel olema lubatud soovi korral nõuetekohaselt tasaarvestada või vähendada positsioone TTFi tuletisinstrumentide turul. Seepärast ei tohiks dünaamilist pakkumispääri kohaldada lepingute suhtes, mis on sõlmitud enne käesoleva määruse jõustumist, ega selliste tehingute suhtes, mis võimaldavad turuosalistel tasaarvestada või vähendada enne käesoleva määruse jõustumist sõlmitud TTFi tuletisinstrumentide lepingutest tulenevaid positsioone.
- (52) Kliiringu kesksel vastaspooltel on keskne roll TTFi tuletisinstrumentide turgude nõuetekohase toimimise tagamisel vastaspoolte riski maandamise kaudu. Seepärast on vaja, et turukorreksioonimehhanism ei takistaks kliiringu kesksete vastaspoolte tegevust, eelkõige selliste positsioonide haldamisel, mille puhul ei täideta kohustusi. Selleks ei tohiks dünaamilist pakkumispääri kohaldada tehingute suhtes, mis tehakse kliiringu keskse vastaspoolte korraldatud kohustuste täitmata jätmise haldamise protsessi raames.
- (53) Turukorreksioonimehhanism on vajalik ja proportsionaalne, et saavutada eesmärk korrigeerida ülemäära kõrgeid gaasihindu TTFi ja muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentide puhul. Kõik liikmesriigid on mures hinnatõusude kaudsete tagajärgede pärast, nagu energiahindade tõus ja inflatsioon. Mis puudutab hinnakujundussüsteemi puudusi, siis neil puudustel on eri liikmesriikides erinev roll, kusjuures mõnes liikmesriigis (nt Kesk-Euroopa liikmesriikides) on hinnatõus selgemalt väljendunud kui teistes liikmesriikides (nt äärealadel asuvad või muude tarnevõimalustega liikmesriigid). Selleks et vältida killustunud tegevust, mis võib liidu integreeritud gaasiturgu lõhestada, on solidaarsuse vaimus vaja võtta ühiseid meetmeid. See on hädavajalik ka selleks, et tagada liidu varustuskindlus. Lisaks peaksid ühised kaitsemeetmed, mis võivad olla rohkem vajalikud

muude tarnevõimalusteta liikmesriikides kui liikmesriikides, kus on rohkem muid võimalusi, tagama kooskõlastatud käsituse energiasolidaarsuse väljendusena. Kuigi finantsriskid ja -kasu on eri liikmesriikides väga erinevad, kujutab turukorreksioonimehhanism endast solidaarset kompromissi, mille puhul kõik liikmesriigid nõustuvad aitama kaasa turu korrigeerimisele ja võtma vastu samad hinnakujunduse piirid, kuigi hinnakujundusmehhanismi häirete tase ja tuletisinstrumentide hindade finantsmõju majandusele on mõnedes liikmesriikides erinev. Turukorreksioonimehhanism tugevdaks seega liidu solidaarsust ja hoiaks ära ülemäära kõrged gaasihinnad, mis on paljude liikmesriikide jaoks isegi lühiajaliselt jätkusuutmatud. Turukorreksioonimehhanism aitab solidaarsuse vaimus tagada, et kõigi liikmesriikide gaasitarneettevõtjad saavad osta gaasi mõistliku hinnaga.

- (54) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamise volitused, et määrata kindlaks muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentidele turukorreksioonimehhanismi kohaldamise tehnilised üksikasjad. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ⁽¹⁾.
- (55) Eeloleva talvehooaja maagaasituru ebastabiilse ja ettearvamatu olukorra tõttu on oluline tagada, et turukorreksioonimehhanismi saaks kohaldada niipea kui võimalik, kui selle käivitamist õigustavad tingimused on täidetud. Seega peaks käesolev määrus jõustuma 1. veebruaril 2023. Dünaamilist pakkumispääri tuleks kohaldada alates 15. veebruarist 2023. ESMA ja ACERi kohustust esitada esialgseid andmeid käsitlev aruanne tuleks kohaldada tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2023, et saada nõutav teave võimalikult kiiresti,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

REGULEERIMISE, KOHALDAMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

Käesoleva määrusega kehtestatakse ajutine turukorreksioonimehhanism TTFi tuletisinstrumentidega ja kooskõlas artikliga 9 muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentidega kauplemiseks antud korralduste jaoks, et piirata liidus selliste ülemäära kõrgete gaasihindade esinemist, mis ei kajasta maailmaturu hindu.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „TTFi tuletisinstrument“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 600/2014 ⁽²⁾ artikli 2 lõike 1 punktis 30 määratletud kauba tuletisinstrument, millega kaubeldakse reguleeritud turul ja mille alusvara on tehing Gasunie Transport Services B.V. hallatava gaasibörsi Title Transfer Facility (TTF) virtuaalses kauplemispunktis;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamise volituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 600/2014 finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 84).

- 2) „muu virtuaalse kauplemispunktiga seotud tuletisinstrument“ – määruse (EL) nr 600/2014 artikli 2 lõike 1 punktis 30 määratletud kauba tuletisinstrument, millega kaubeldakse reguleeritud turul ja mille alusvara on gaasitehing liidu virtuaalses kauplemispunktis;
- 3) „virtuaalne kauplemispunkt“ – mittefüüsiline kauplemispunkt sisend-väljundüsteemis, kus gaasi omanik vahetub, ilma et oleks vaja reserveerida ülekande- või jaotusvõimsust;
- 4) „TTFi lähima aegumiskuupäevaga tuletisinstrument“ – TTFi tuletisinstrument, mis asjaomasel reguleeritud turul kaubeldavate ühekuulise tähtajaga tuletisinstrumentide seas on lähima aegumiskuupäevaga;
- 5) „TTFi lähima aastase aegumiskuupäevaga tuletisinstrument“ – TTFi tuletisinstrument, mis asjaomasel reguleeritud turul kaubeldavate 12-kuulise tähtajaga tuletisinstrumentide seas on lähima aegumiskuupäevaga;
- 6) „võrdlushind“ – järgmine keskmine päevahind, niivõrd kui see on kättesaadav:
 - „LNG Northwest Europe Marker“ (Loode-Euroopa marker) hinnanguline hind, mis on kindlaks määratud Madalmaade äriühingu Platts Benchmark B.V. hallatava „Daily Spot Northwest Europe Marker (NWE)“ ja Madalmaade äriühingu Argus Benchmark Administration B.V. hallatava „Northwest Europe des - half-month 2“ päeva keskmisena; kusjuures LNG hinnanguline hind USA dollarites miljoni Briti soojusühiku kohta (MMBtu) on ümber arvestatud eurodeks MWh kohta Euroopa Keskpanga (EKP) euro vahetuskursi alusel ning ümberarvestuse määraks on 1 MMBtu = 0,293071 kWh;
 - „LNG Mediterranean Marker“ hinnanguline hind, mis on kindlaks määratud Madalmaade äriühingu Platts Benchmark B.V. hallatava „Daily Spot Mediterranean Marker (MED)“ ning Madalmaade äriühingu Argus Benchmark Administration B.V. hallatavate „Iberian peninsula des - half-month 2“, „Italy des - half-month 2“ ja „Greece des - half-month 2“ päeva keskmisena; kusjuures LNG hinnanguline hind USA dollarites miljoni Briti soojusühiku kohta (MMBtu) on ümber arvestatud eurodeks MWh kohta EKP euro vahetuskursi alusel ning ümberarvestuse määraks on 1 MMBtu = 0,293071 kWh;
 - „LNG Northeast Asia Marker“ hinnanguline hind, mis on kindlaks määratud Madalmaade äriühingu Platts Benchmark B.V. hallatava „LNG Japan/Korea DES 2 Half-Month“ ja Madalmaade äriühingu Argus Benchmark Administration B.V. hallatava „Northeast Asia des (ANEA) – half-month 2“ päeva keskmisena; kusjuures LNG hinnanguline hind USA dollarites miljoni Briti soojusühiku kohta (MMBtu) on ümber arvestatud eurodeks MWh kohta EKP euro vahetuskursi alusel ning ümberarvestuse määraks on 1 MMBtu = 0,293071 kWh;
 - NBP lähima aegumiskuupäevaga tuletisinstrumenti arveldushind, mille on avaldanud ICE Futures Europe (Ühendkuningriik); kusjuures naelsterlingi pennid termi (Briti soojusühik) kohta on ümber arvestatud eurodeks MWh kohta EKP euro vahetuskursi alusel ning ümberarvestuse määraks on 1 term = 29,3071 kWh;
 - keskmine päevahind, mille aluseks on ACERi poolt määruse (EL) 2022/2576 artikli 18 kohaselt määratud hinnanguline päevahind;
- 7) „reguleeritud turg“ – direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punkti 21 määratletud reguleeritud turg;
- 8) „turukorraldaja“ – direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punktis 18 määratletud turukorraldaja.

II PEATÜKK

TURUKORREKTSIOONIMEHCHANISM

Artikkel 3

Hinnaseire

1. ACER seirab pidevalt võrdlushinna, TTFi lähima aegumiskuupäevaga tuletisinstrumentide ja muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud lähima aegumiskuupäevaga tuletisinstrumentide arveldushinna arengut.

2. Lõike 1 kohaldamiseks edastab Madalmaade äriühing Platts Benchmark B.V. ACERile iga päev hiljemalt kell 21.00 (Kesk-Euroopa aja järgi) LNG hinnangulised hinnad järgmiste markerite kohta: „Daily Spot Mediterranean Marker (MED)“, „Daily Spot Northwest Europe Marker (NEW)“ ja „Japan Korea Marker (JKM)“.
3. Lõike 1 kohaldamiseks edastab Madalmaade äriühing Argus Benchmark Administration B.V. ACERile iga päev hiljemalt kell 21.00 (Kesk-Euroopa aja järgi) LNG hinnangulised hinnad järgmiste markerite kohta: „Northwest Europe des - half-month 2“, „Iberian peninsula des - half-month 2“, „Italy des - half-month 2“, „Greece des - half-month 2“ ja „Northeast Asia des (ANEA) - half-month 2“.
4. Lõike 1 kohaselt saadud teabe põhjal arvutab ACER iga päev päeva võrdlushinna. ACER avaldab päeva võrdlushinna iga päev oma veebisaidil hiljemalt kell 23.59 (Kesk-Euroopa aja järgi).

Artikkel 4

Turukorreksioonisündmus

1. TTFi lähima aastase aegumiskuupäevaga tuletisinstrumentide arveldushinna turukorreksioonimehhanismi käivitab turukorreksioonisündmus, mis toimub siis, kui Madalmaade äriühingu ICE Endex B.V. avaldatud TTFi lähima aegumiskuupäevaga tuletisinstrumenti arveldushind:
 - a) ületab kolmel tööpäeval 180 eurot/MWh ning
 - b) on punktis a osutatud ajavahemikul võrdlushinnast 35 eurot kõrgem.
2. Pärast artikli 9 lõikes 1 osutatud rakendusakti vastuvõtmist toimub muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentide turukorreksioonisündmus kõnealusel rakendusaktis kindlaks määratud tingimustel vastavalt artikli 9 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele.
3. Kui ACER täheldab, et on toimunud turukorreksioonisündmus, avaldab ta oma veebisaidil selgel ja nähtaval viisil hiljemalt kell 23.59 (Kesk-Euroopa aja järgi) teate turukorreksioonisündmuse toimumise kohta (edaspidi „turukorreksiooniteade“) ning teavitab nõukogu, komisjoni, EKPd ja ESMA-t turukorreksioonisündmuse toimumisest.
4. TTFi tuletisinstrumentide turu korraldajad ja TTFi tuletisinstrumentide turu osalised jälgivad ACERi veebisaiti iga päev.
5. Alates turukorreksiooniteate avaldamisele järgnevast päevast ei võta turukorraldajad vastu ja TTFi tuletisinstrumentide turu osalised ei esita enam korraldusi nende TTFi tuletisinstrumentide kohta, mis aeguvad ajavahemikul TTFi lähima aegumiskuupäevaga tuletisinstrumenti aegumiskuupäevast kuni TTFi lähima aastase aegumiskuupäevaga tuletisinstrumenti aegumiskuupäevani, kui hind on 35 euro võrra kõrgem ACERi poolt eelmisel päeval avaldatud võrdlushinnast (edaspidi „dünaamiline pakkumispäev“). Kui võrdlushind on alla 145 euro/MWh, jääb dünaamiliseks pakkumispäevaks 145 euro ja 35 euro summa.
6. Pärast artikli 9 lõikes 1 osutatud rakendusakti vastuvõtmist kohaldatakse muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentide suhtes dünaamilist pakkumispäeva kõnealusel rakendusaktis kindlaks määratud tingimustel vastavalt artikli 9 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele.
7. Kui ACER on dünaamilise pakkumispäeva aktiveerinud, kehtib see vähemalt 20 tööpäeva, välja arvatud juhul, kui komisjon peatab selle kooskõlas artikliga 6 või seiskab vastavalt artikli 5 lõikele 1.
8. Et komisjon saaks vajaduse korral rakendusotsusega kiiresti peatada ACERi poolt turukorreksioonimehhanismi käivitamise, palub komisjon, kui ACERi poolt artikli 3 lõike 1 kohaselt tehtud seire tulemustest ilmneb konkreetseid märke selle kohta, et peatselt on toimumas artikli 4 lõike 1 punkti b kohane turukorreksioonisündmus, viivitamata EKP-lt, ESMA-lt ja asjakohasel juhul Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustikult (ENTSOG) ning gaasikoordineerimisrühmalt hinnangu esitamist võimaliku turukorreksioonisündmuse mõju kohta varustuskindlusele, liidusisestele

tarnevoogudele ja finantsstabiilsusele. Kõnealuses hinnangus võetakse arvesse muudel asjakohastel, eelkõige Aasia ja Ühendriikide organiseeritud turgudel esinevaid hinnamuutusi, mida kajastavad Madalmaade äriühingu Platts Benchmark B. V. hallatavad ja New Yorki äriühingu S&P Global Inc. avaldatavad „Joint Japan Korea Marker“ (Jaapani-Korea ühismarker) ja „Henry Hub Gas Price Assessment“ (Henry Hubi gaasihinna hinnang).

9. Kui komisjon on hinnanud dünaamilise pakkumispääri mõju gaasi- ja elektritarbimisele ning edusamme, mis on tehtud määruse (EL) 2022/1369 artiklites 3 ja 5 ning määruse (EL) 2022/1854 artiklites 3 ja 4 nõudluse vähendamisele seatud eesmärkide saavutamisel, võib ta samuti teha ettepaneku määruse (EL) 2022/1369 muutmiseks, et kohendada seda vastavalt uuele olukorrale.

10. Turukorreksioonisündmuse esinemise korral palub komisjon EKP-l põhjendamatu viivitusega koostada nõuanne selle kohta, kas energiaturgude instrumentide turgude stabiilsust ja nõuetekohast toimimist võib ohustada mõni soovimatu häire.

Artikkel 5

Turukorreksioonimehhanismi seiskamine

1. Dünaamiline pakkumispääri seisatakse 20 tööpäeva möödumisel artikli 4 lõike 5 kohasest turukorreksioonisündmusest või pärast seda, kui võrdlushind on kolmel järjestikusel tööpäeval alla 145 euro/MWh.
2. Kui komisjon on kuulutanud välja piirkondliku või liidu hädaolukorra, eelkõige gaasivarustuse olukorra olulise halvenemise tõttu, mille tulemusel ei ole gaasitarne ülejäänud gaasinõudluse rahuldamiseks piisavad („ratsioneerimine“) kooskõlas määruse (EL) 2017/1938 artikli 12 lõikega 1, seisatakse dünaamiline pakkumispääri.
3. ACER avaldab viivitamata oma veebisaidil teate ning teavitab nõukogu, komisjoni, EKPd ja ESMAt lõikes 1 osutatud seiskamissündmusest (edaspidi „seiskamisteade“).

Artikkel 6

Turukorreksioonimehhanismi peatamine

1. ESMA, ACER, ENTSO-G ja gaasikoordineerimisrühm seiravad turukorreksioonimehhanismi käivitamise korral järjepidevalt dünaamilise pakkumispääri mõju finants- ja energiaturgudele ja varustuskindlusele.
2. Lõikes 1 osutatud seirele tuginedes peatab komisjon oma rakendusotsusega turukorreksioonimehhanismi kohaldamise, kui ilmnevad soovimatud turuhäired või nende esinemise selge oht, mis mõjutavad negatiivselt varustuskindlust, liidusiseseid gaasivooge või finantsstabiilsust (edaspidi „peatamisotsus“). Hindamisel võtab komisjon arvesse seda, kas turukorreksioonimehhanismi käivitamine:
 - a) seab ohtu liidu gaasivarustuskindluse; varustuskindluse häirimise riskide hindamisel tuleb arvesse võtta võrdlushinna ühe komponendi potentsiaalselt märkimisväärset kõrvalekallet võrreldes varasema suundumusega ning LNG kvartaalse liitu importimise märkimisväärset vähenemist võrreldes eelmise aasta sama kvartaliga;
 - b) toimub ajal, kui määruse (EL) 2022/1369 artikli 5 kohased nõudluse kohustusliku vähendamise eesmärgid ei ole liidu tasandil täidetud, mõjutab negatiivselt määruse (EL) 2022/1369 artikli 3 kohase gaasisäästueesmärgi saavutamisel tehtavaid edusamme, võttes arvesse vajadust tagada, et hinnasignaalid stimuleerivad nõudluse vähendamist, või põhjustab gaasitarbimise üldise suurenemise 15 % ühes kuus või 10 % kahel järjestikusel kuul võrreldes samade kuude keskmise tarbimisega 1. veebruarile 2023 eelneval viiel järjestikusel aastal, tuginedes liikmesriikidelt määruse (EL) 2022/1369 artikli 8 kohaselt saadud andmetele gaasitarbimise ja gaasinõudluse vähendamise kohta;

- c) vastavalt ACERi seireandmetele takistab liidusiseid turupõhiseid gaasivooge;
- d) turukorreksioonimeetme käivitamise mõju käsitleva ESMA aruande ja komisjoni poolt EKP-lt küsitud nõuande kohaselt kahjustab energiatuletisinstrumentide turgude stabiilsust ja nõuetekohast toimimist, eelkõige juhul, kui see põhjustab lisatagatise nõuete märkimisväärse suurenemise või TTFi tuletisinstrumentide tehingute arvu märkimisväärse vähenemise vähemalt liidus ühe kuu jooksul, võrreldes eelmise aasta sama kuuga, või TTFi tuletisinstrumentide tehingute märkimisväärse ülemineku liidust väljaspool asuvatesse kauplemiskohtadesse;
- e) põhjustab märkimisväärseid erisusi gaasi turuhindade vahel erinevatel organiseeritud turgudel kogu liidus ja muudes asjakohastes organiseeritud kauplemiskohtades, näiteks Aasias ja Ühendriikides, mida kajastavad Madalmaade äriühingu Platts Benchmark B.V. hallatavad „Joint Japan Korea Marker“ (Jaapani-Korea ühismarker) või „Henry Hub Gas Price Assessment“ (Henry Hubi gaasihinna hinnang);
- f) mõjutab olemasolevate, sealhulgas pikaajaliste gaasitarnelepingute kehtivust.

3. Peatamisotsus tehakse põhjendamatu viivitusega ja avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*. Dünaamilise pakkumispiiri kohaldamine lõpetatakse alates peatamisotsuse avaldamisele järgnevast päevast otsuses nimetatud ajavahemikuks.

4. Artiklites 4, 5 ja 6 sätestatud ülesannete täitmisel abistavad komisjoni ACER, ESMA, ENTSOG ja gaasikoordineerimisrühm. Käesoleva artikli lõike 2 punkti d kohane ESMA aruanne esitatakse hiljemalt 48 tunni jooksul või kiireloomulistel juhtudel komisjoni nõudel samal päeval.

5. Artiklite 4, 5 ja 6 kohaste ülesannete täitmisel võib komisjon konsulteerida EKPga, et saada nõu mis tahes küsimuses, mis on seotud tema ELi toimimise lepingu artikli 127 lõike 5 kohase ülesandega aidata kaasa krediidiasutuste usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve ja finantsüsteemi stabiilsusega seotud poliitika sujuvale elluviimisele.

Artikkel 7

Ametisaladus

1. Käesoleva määruse kohaselt saadud, vahetatud või edastatud konfidentsiaalse teabe suhtes kehtib käesolevas artiklis sätestatud ametisaladuse hoidmise kohustus.
2. Ametisaladuse hoidmise kohustust kohaldatakse kõigi isikute suhtes, kes töötavad või on töötanud ACERi heaks või mõne ametiasutuse või turul tegutseva ettevõtja või füüsilise või juriidilise isiku heaks, kellele pädev asutus on ülesandeid delegeerinud, sealhulgas pädeva asutuse lepingulised audiitorid ja eksperdid.
3. Ametisaladuse alla kuuluvat teavet ei tohi avalikustada ühelegi teisele isikule ega ametiasutusele, välja arvatud juhul, kui avalikustamise kohustus tuleneb liidu või liikmesriigi õigusest.
4. Kogu käesoleva määruse kohaselt pädevate asutuste vahel vahetatavat teavet, mis puudutab äri- või töötingimusi ja muid majanduslikke või isiklikke küsimusi, peetakse konfidentsiaalseks ja selle suhtes kohaldatakse ametisaladuse nõudeid, välja arvatud juhul, kui pädev asutus märgib teavet edastades, et seda võib avalikustada, või kui avalikustamine on vajalik tulenevalt kohtumenetlusest.

Artikkel 8

Mõju hindamine

1. ESMA ja ACER hindavad turukorreksioonimehhanismi mõju finants- ja energiaturgudele ja varustuskindlusele, eeskätt selleks, et teha kindlaks, kas turukorreksioonimehhanismi põhielemendid on endiselt asjakohased, pidades silmas finants- ja energiaturu ning varustuskindluse arengut.

2. Mõju hindamisel teevad ESMA ja ACER eelkõige analüüsi, milles käsitletakse artikli 9 lõikes 2 sätestatud kriteeriume. Hindamise käigus tehakse eeskätt kindlaks, kas TTFi tuletisinstrumentide piirang tõi kaasa turuosaliste arbitraaži korrigeeritud ja korrigeerimata tuletisinstrumentide vahel, mis avaldas finants- või energiaturgudele negatiivset mõju ja tekitas tarbijatele kahju.
3. Samuti hindavad ESMA ja ACER, kas
 - a) börsivälise kauplemise väljajätmine käesoleva määruse kohaldamisalast tõi kaasa TTFi tuletisinstrumentidega kauplemise märkimisväärse ülemineku börsivälistele turgudele, ohustades finants- või energiaturgude stabiilsust;
 - b) turukorreksioonimehhanism tõi endaga kaasa TTFi tuletisinstrumentide tehingute arvu märkimisväärse vähenemise liidus või TTFi tuletisinstrumentide tehingute märkimisväärse ülemineku liidust väljaspool asuvatesse kauplemiskohtadesse.
4. Lisaks hindavad ESMA ja ACER seda, kas on vaja läbi vaadata
 - a) võrdlushinna puhul arvesse võetud elemendid;
 - b) artikli 4 lõikes 1 sätestatud tingimused;
 - c) dünaamiline pakkumispäir.
5. ESMA ja ACERi lõike 1 kohased aruanded esitatakse komisjonile 1. märtsiks 2023. ESMA ja ACER avaldavad 23. jaanuariks 2023 turukorreksioonimehhanismi kasutuselevõtu esialgseid andmeid käsitleva aruande.

Artikkel 9

Turukorreksioonimehhanismi kohaldamisala laiendamine muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentidele

1. Tuginedes artikli 8 lõikes 1 osutatud hindamisele, määrab komisjon 31. märtsiks 2023 rakendusaktiga vastavalt käesoleva artikli lõikele 2 kindlaks tehnilised üksikasjad turukorreksioonimehhanismi kohaldamiseks muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentidele. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 11 lõikega 2.

Kui turukorreksioonimehhanismi kohaldamine muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentidele põhjustab märkimisväärset negatiivset mõju finants- või gaasiturgudele vastavalt käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele, jätab komisjon teatavad tuletisinstrumentid turukorreksioonimehhanismi kohaldamisalast erandkorras välja.

2. Komisjon valib rakendamise tehnilised üksikasjad ja need muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentid, mis võib olla vaja turukorreksioonimehhanismi kohaldamisalast välja jätta, eeskätt järgmiste kriteeriumide alusel:

- a) muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentide hinda puudutava teabe kättesaadavus;
- b) muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentide likviidsus;
- c) mõju, mida turukorreksioonimehhanismi kohaldamisala laiendamine muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentidele avaldaks liidusisestele gaasivoogudele ja varustuskindlusele;
- d) mõju, mida turukorreksioonimehhanismi kohaldamisala laiendamine muude virtuaalsete kauplemispunktidega seotud tuletisinstrumentidele avaldaks finantsturgude stabiilsusele, võttes arvesse mõju seoses võimalike tagatisena kasutatavate lisavarudega.

Artikkel 10

Läbivaatamine

Komisjon võib asjakohasel juhul esitada ettepaneku käesoleva määruse muutmiseks, et lisada määruse kohaldamisalasse börsivälised tuletisinstrumentid või vaadata läbi võrdlushinna puhul arvesse võetavad elemendid – eeskätt analüüsima, kas nendele elementidele tuleks anda erinev kaal –, artikli 4 lõike 1 punktides a ja b sätestatud turukorreksioonimehhanismi käivitamise tingimused ning dünaamiline pakkumispäir. Enne sellise ettepaneku esitamist konsulteerib komisjon EKP, ESMA, ACERi, ENTSOGi ja gaasikoordineerimisrühma ning asjakohasel juhul muude asjaomaste sidusrühmadega.

*Artikkel 11***Komiteemenetlus**

1. Komisjoni abistab komitee. Kõnealune komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

III PEATÜKK

LÕPPSÄTTED*Artikkel 12***Jõustumine**

1. Käesolev määrus jõustub 1. veebruaril 2023. Seda kohaldatakse alates samast päevast ühe aasta jooksul.
2. Artiklit 4 kohaldatakse alates 15. veebruarist 2023.
3. Artikli 8 lõiget 2 kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2023.
4. Käesolevat määrust ei kohaldata järgneva suhtes:
 - a) enne 1. veebruari 2023 sõlmitud TTFi tuletisinstrumentide lepingud;
 - b) enne 1. veebruari 2023 sõlmitud TTFi tuletisinstrumentide lepingute tasaarvestamiseks või vähendamiseks toimuv TTFi tuletisinstrumentide ost ja müük;
 - c) TTFi tuletisinstrumentide ost ja müük kliiringu keskse vastaspoole kohustuste täitmata jätmise haldamise menetluse osana, sealhulgas reguleeritud turul kliirimiseks registreeritud börsivälised tehingud.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 22. detsember 2022

Nõukogu nimel
eesistuja
M. BEK